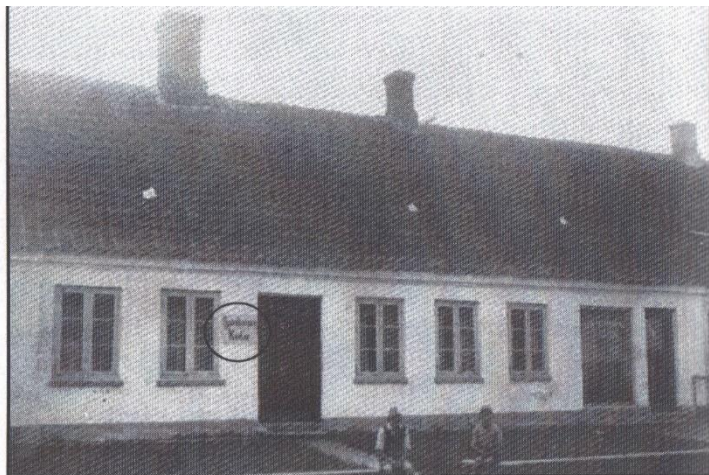

Pengeinstitutterne i Rønde-området i 150 år

Rønde Sparekasse – eller som den hed dengang – ”Spare- og Laanekasse for Thorsager Pastorat” blev oprettet i 1868 og var det eneste pengeinstitut på egnen i nærværd 50 år.

Så begyndte der til gengæld at ske ting og sager.

Figur 1. Fra 1910 til 1955 havde Rønde Sparekasse til huse i ”det lange hus”, østenden, der nu er nedrevet til fordel for udvidelse af Meny. Det indrammede skilt viser ind til sparekassens lokaler i de to vinduer til venstre, senere ”Per Høsts hus”. Egnsarkivet.

I 1917 raser Første Verdenskrig omkring os, Danmark er neutral, priserne steg, inflationen rasede, det var gyldne tider for handelsfolk, der hurtigt fandt ud af at købe billigt og sælge dyrt. Der blev brug for pengeinstitutter til at formidle det voksende handelsliv.

Fra 1917 og de følgende fem år frem etablerer ikke mindre end fire andre pengeinstitutter sig i Rønde og Thorsager.

Det begyndte med **Mørke Bank** i 1917. Så fulgte **Aarhus Privatbank** i 1918 (senere kom den til at hedde Provinsbanken), og samme år etablerede **Andelskassen** sig i Thorsager. Og så kom endelig **Ebeltoft Bank** til i 1922 – den blev senere opkøbt af **Landmandsbanken**, der i 1970’erne blev en del af Den danske Bank.

Lige pludselig, i 1922, var sparekassen kun én af fem pengeinstitutter i lokalområdet. Sådan forblev det helt frem til efter finanskrisen i 2008, hvor de ikke-lokale pengeinstitutter forlod Rønde. I dag er sparekassen næsten igen alene på Hovedgaden i Rønde – dog suppleret af et andet lokalt pengeinstitut, nemlig Djurslands Bank.

Sparekassen skiftede i 1933 navn til ”Rønde og Omegns Sparekasse” – det blev først i 2013 til det mere mundrette ”Rønde Sparekasse”, som navnet er i dag.

Sparekassen begyndte i bygningen Hovedgaden 27, fra 1910 Hovedgaden 49 a. 1955 fik man egne lokaler i Hovedgaden 18, og endelig flyttede man i 1974 over i de nuværende lokaler på Hovedgaden 33.

Figur 2. 1955 købte sparekassen Hovedgaden 18 af Den danske Provinsbank, der til gengæld byggede nyt ved siden af, til venstre i billedet. Sparekassen delte hus med sagfører Knud Andersen. Egnarkivet.

Højkonjunktur – og flere pengeinstitutter

Fra slutningen af 1950'erne gik det for alvor fremad for økonomien efter 1930'ernes krise og 1940'ernes besættelse og smalle efterkrigstid. Det økonomiske liv udviklede sig med stormskridt, også i trafik- og handelsbyen Rønne.

Der blev for alvor brug for pengeinstitutterne. Rønne var et vækstområde, hvor mange af de landsdækkende banker nu fandt det interessant at have filialer. Og alle skulle være synlige og slog sig derfor ned på Hovedgaden, der blev domineret af banker og sparekasser.

Andelsbanken kom til Rønne i 1950'erne, først med lokaler i en pavillon i Hotelgyden, fra sidst i 1950'erne i Hovedgaden 12 i den bygning, der senere blev kendt som "Kyllingen", nu Bodega Kringlen. I 1978 flyttede Andelsbanken til Hovedgaden 59 på torvet ved Brugsens nye supermarked, der senere blev til Fakta.

I en tilbygning til villaen Hovedgaden 64 etablerede **Landbosparekassen** sig i 1960. Efter en fusion i 1969 skiftede den navn til Sparekassen Østjylland og efter endnu en fusion i begyndelsen af 1970'erne til Sparekassen Midtjylland. Få år senere fusionerede den med en række sparekasser over hele landet til **Sparekassen SDS**.

SDS opgav lokalerne i Hovedgaden 64 og byggede i stedet en ny moderne ejendom midt i byen på Hovedgaden 30. Her åbnede SDS i foråret 1976.

Figur 3. Sparekassen SDS havde til huse på Hovedgaden 30 fra 1976. Egnsarkivet.

Det bør vel også nævnes, at i Thorsager fik **Andelskassen** egne lokaler i 1967. Der udvidedes stort med bl.a. en etage ovenpå i 1979. En del år senere fik Andelskassen også en afdeling i Tirstrup.

Som et kuriosum kan det nævnes, at Provinsbanken forsøgte sig med en filial i Thorsager i 1970'erne. Filialen blev dog opgivet efter få år.

I slutningen af 1970'erne var situationen i Rønne herefter den, at der var **i alt fem pengeinstitutter, alle på Hovedgaden, nemlig: Rønne og Omegns Sparekasse, Landmandsbanken, Den danske Provinsbank, Andelsbanken og Sparekassen SDS. Hertil kom Andelskassen i Thorsager.**

"Fattigfirserne" og fusioner

Herefter fulgte 1980'erne med økonomisk smalhals og besparelser – "Fattigfirserne". Det fik de store banker til at rationalisere. Man søgte større volumen, og det kom til at betyde fusioner, som igen kom til at betyde en indskrænkning i antallet af pengeinstitutter i Rønne omkring 1990:

Landmandsbanken, der i 1976 havde taget navneforandring til Den Danske Bank, fusionerede i 1990 med Provinsbanken (og Handelsbanken, men en sådan havde vi ikke i Rønne) til Den Danske Bank (fra 2000 **Danske Bank**). Den nye bank besluttede at benytte Provinsbankens hidtidige lokaler på Hovedgaden 20. Dermed blev Den Danske Banks tidligere lokaler på Hovedgaden 21 ledige. De blev købt af **Djurslands Bank**, der dermed i 1991 etablerede sig i byen for første gang.

Figur 4. Da Den danske Bank og Provinsbanken fusionerede i 1990, valgte de at benytte Provinsbankens lokaler på Hovedgaden 20. Den danske Banks lokaler på den anden side af Hovedgaden blev i stedet overtaget af Djurslands Bank. Den danske Bank ændrede år 2000 navn til Danske Bank. Her fotograferet september 2013, tre måneder senere forlod Danske Bank Rønne. Foto VFH 2013.

Andelsbanken, Privatbanken og Sparekassen SDS fusionerede i 1990 til Unibank. I 2000 fusionerede Unibank med den svensk-finske MeritaNordbanken og tog derefter navneforandring til **Nordea**.

Figur 5. SDS blev 1990 til Unibank, der 2000 blev til Nordea. Her foto fra 2010. To år senere forlod Nordea Rønne. Foto VFH 2010.

Privatbanken var ikke til stede i Rønde, men Andelsbanken og Sparekassen SDS blev slået sammen til Unibank og etablerede sig i Sparekassen SDS's bygning på Hovedgaden 30.

Herefter var antallet af pengeinstitutter i Rønde reduceret til fire (fem med Andelskassen): **Rønde og Omegns Sparekasse, Djurslands Bank, Den Danske Bank / Danske Bank og Unibank / Nordea, hvortil kom Andelskassen i Thorsager.**

Figur 6. Djurslands Bank kom til Rønde i 1991, ombyggede og udvidede 2006, her banken til venstre i billedet ti år senere. Foto VFH 2016.

Finanskrisen – bankerne forlader Rønde

2008 ramte finanskrisen, og et par år efter meldte krisens konsekvenser sig for alvor i pengeinstitutverdenen.

Det begyndte med, at Mørke Sparekasse allerede i 2007 blev overtaget af Sparekassen Kronjylland, der så fem år efter lukkede afdelingen i Mørke.

Andelskassen Østjylland lukkede sin afdeling i Tirstrup i 2009 og henviste kunderne til afdelingen i Thorsager. **Andelskassens afdeling i Thorsager lukkede** året efter.

Sparekasserne på Mols fusionerede i årene fra 2010 til 2014 med Sparekassen Djursland og samledes i Knebel. Undtagen **Helgenæs Sparekasse**, der vendte blikket mod Rønde og **fusionerede med Rønde Sparekasse 2012**. Endnu engang viste det sig altså, at helboer helst ikke vil slås i hartkorn med molboer.

Så begyndte de store banker at lukke deres små filialer. **Nordea og Danske Bank forlod Rønde i 2012-2013**. Nordea forlod Ebeltoft i 2015 og Hornslet året efter. Bankerne nedlagde desuden deres erhvervsafdelinger i Ebeltoft.

Summa summarum: 2013 var Rønede Sparekasse som 100 år tidligere igen – næsten – alene tilbage i Rønede. Næsten – for Djurslands Bank var jo kommet til i mellemtiden. Med andre ord: alle de store banker og sparekasser havde forladt Rønede, og **tilbage er nu en lokal sparekasse og en lokal bank.**

-

Skrevet af Vilfred Friborg Hansen på grundlag af jubilæumsskriftet til Rønede Sparekasses 150-års jubilæum august 2018.